

kroz Jugoslaviju (280 km od austr. granice do Kastva kod Rijeke).

evropski rekord (ER), službeno priznat najbolji evr. rezultat postignut u nekoj mjerljivoj disciplini (atletika, brzinsko klizanje, plivanje, dizanje utega, streljaštvo i dr.); ovisno o pravilima pojedine sp. grane ER se može postići na bilo kojem službenom natjecanju ili samo na PE, odn. PS. Uvjet za postizanje ER je da natjecatelj, odn. ekipa, pripadaju nekoj evr. zemlji.

Evropski reli-kros, automobilizam: terenske utrke automobila na 3–6 km dugoj stazi; svaki vozač mora sudjelovati u tri kvalifikacijske vožnje s po 4 automobila u grupi, a dva najbolja vozača po vremenu stječu pravo sudjelovanja u jednoj od 3 finalne grupe (za plasman 1–4. mjesta, 5–8. mjesta ili 9–12. mjesta). Buduće se prvih 10 natjecatelja po sistemu: 20, 15, 12, 10, 8, 6, 4, 3, 2 i 1. Ukupno se održava 9 natjecanja.

Evropski sajamski kup → *Kup UEFA*

evropski sistem treninga zasniva se na kontinuiranom treningu u toku čitave god. po ciklofaznoj periodizaciji i manjoj primjeni dopunskih sportova.

evropski sportski savezi, međ. udruženja nac. sp. saveza evr. zemalja odgovarajućih sp. grana; osnovani su u svrhu organiziranja

PE i kup natjecanja nac. reprezentacija, po jedinaca i klubskih ekipa. Djelatnost tih saveza mora biti usaglašena sa statutom odgovarajućeg međ. sp. saveza. Većina razvijenih sp. grana u svijetu ima i svoj e.s.s., međutim, za one sp. grane koje nemaju svoj e.s.s., organiziranje evr. natjecanja je u nadležnosti odgovarajućeg međ. sp. saveza.

Evropsko nogometno prvenstvo, natjecanje poznato najprije kao Delannay Cup, kasnije Kup evropskih nacija. E.n.p. je uvedeno 1958. a održava se svake četvrte god. Kvalifikaciona natjecanja podijeljena su u 8 grupa. Prvi pobjednik 1960 bila je reprezentacija SSSR, pobjedivši u finalu reprezentaciju Jugoslavije sa 2:1. Završni dio petog E.n.p. održan je 1976 u Jugoslaviji.

evropsko prvenstvo → *prvenstvo Evrope (PE)*

Evropsko prvenstvo vozača formule 2, automobilizam: natjecanje za vozače s kolima međ. formule 2. Natjecanje može imati jednu ili dvije vožnje (kvalifikacijsku i finalnu). Jedna vožnja može biti najduža 175 km, a natjecanje s više vožnji 325 km. Kada postoji samo jedna vožnja, maksimalna duž. staze je 225 km.

Evropsko prvenstvo vozača formule 3, automobilizam: natjecanje za vozače koji u prethodne dvije god. nisu bili klasificirani u

prvenstvu formule 2. Klasifikacijske vožnje u okviru jednog natjecanja mogu se voziti do 50 km, a finalna do 100 km. Mogu se voziti i dvije utrke po 75 km, tako da je ukupna duž. vožnje uvijek 150 km.

EWf (engl. European Weightlifting Federation), Evropska federacija za dizanje utega, osn. 19. IX 1969 u Varšavi, sa sjedištem u mjestu boravka generalnog sekretara; organizira PE (prvo je održano mnogo prije osnivanja EWf, 1896 u Rotterdamu).

EWry, Ray (1873–1937), amer. reprezentativac u atletici; pobjednik na OI: 1900 i 1904 u skoku uvis, udalj i troskoku (sve iz mjesta); 1906 i 1908 u skoku uvis i udalj (sve iz mjesta).

Exeter, David George, markiz od Brownlowa (1905), engl. reprezentativac u atletici; sp. funkcionar; prvi na OI 1928 u trčanju na 400 m preko prepona, drugi na OI 1932 u štafeti 4 × 400 m; član i dugogodišnji potpredsjednik CIO; bio dugogodišnji predsjednik IAAF.

Explorer I, amer. stratosferski balon punjen helijem, volumena 87 000 m³, kojim je 28. VII 1934 postignuta vis. od 18 300 m.

Explorer II, amer. stratosferski balon, punjen helijem, volumena 107 000 m³, kojim je 11. XI 1935 postignut SR, vis. 22 066 m.

F, oznaka FAI za klasu modela zrakoplova.

F-1 sportski, skraćena za sp. sklopivi kajak (njem. Faltboot) za jednog veslača, duž. 4,5 m i šir. 0,65 m, od višeslojnog gumiranog platna koje je razapeto na 7–11 poprečnih rebara i 6–12 uzdužnih letvica od jasena. Ta vrsta čamca bila je u primjeni posljednji put na PS 1963.

F-1 turistički, skraćena za stabilan sklopivi kajak (njem. Faltboot) za jednog veslača u izletničke i turističke svrhe, duž. 4,2 m i šir. 0,72 m; ostali uvjeti približno isti kao i za F-1 sportski (jednosjed).

F-2 sportski, skraćena za sp. sklopivi kajak (njem. Faltboot) za dva veslača, duž. 5,5 m i šir. 0,75 m; ostali uvjeti isti kao i za F-1 sportski (jednosjed).

F-2 turistički, skraćena za stabilan sklopivi kajak (njem. Faltboot) za dva veslača u izletničke i turističke svrhe, duž. 5,2 m i šir. 0,8–0,9 m; ostali uvjeti približno isti kao i za F-1 sportski (jednosjed).

Fabianec, Milutin (1888–1935), reprezentativac i učitelj mačevanja. Na armijskom mačevalačkom turniru u Budimpešti 1911 osvojio prvo mjesto. U Zagrebu vodio vlastitu školu za mačevanje (1928–32). Podučavao mačevanje u Židovskom gombalačkom i sportskom društvu Makabi (1926–31) i u Prvom hrvatskom mačevalačkom klubu (1928–32). Odbornik, tehn. tajnik, potpredsjednik i savezni kapetan Jugoslavenskog mačevalačkog saveza (1928–35).

Fabković, Marija (1833–1915), prva učiteljica gimnastike i borac za prava žena u Hrvatskoj; dugogodišnja članica Odbora Hrvatskog pedagoško-književnog zbora, spisate-

ljica raznih literarnih i pedagoških djela; prevodila stručne i znanstvene radove s područja pedagogije. Službovala u Virovitici, Karlovcu i Zagrebu. Jedno vrijeme bila je jedina kvalificirana učiteljica gimnastike u Hrvatskoj. Prihvaćajući učenje naprednijih pedagoga XVIII i XIX st., postala je odlučan borac za slobodnu školu, a protiv konfesionalnih škola. Aktivni je sudionik tadašnjih političkih i društvenih zbivanja. Naročito se zalagala za emancipaciju i ravnopravnost žena. Napisala: *Dječije igre*, *Recimo koju o tjelovježbi ženskog spola i igre* (časopis Gimnastika, br. 3–12, 1891–92).

Fabris, Minski (1940), strojarSKI tehničar; reprezentativac u jedrenju, zaslužni sportaš Jugoslavije, član Jedriličarskog kluba Labud (Split). Sve uspjehe postigao u klasi Finn. Na PE 1968 osvojio I mjesto, 1977 II mjesto. Pobjedio na MI 1971, treći 1979. Višestruki pobjednik na PJ (1971–80).

Facchetti, Giacinto (1942), tal. nogometni reprezentativac, ofenzivni branič, nastupio 83 puta u reprezentaciji u vremenu od 1963 do 1972; nastupao za ekipu Intera iz Milana s kojom je 1964 i 1965 osvojio Svjetski kup.

face (engl.), golf: dio glave, odn. lica štapa kojim se udara loptica. F. drvenih štapova ima blago konveksnu površinu, a f. metalnih štapova je ravno. Okomitost ravnine f. određuje loft.

fade (engl.), golf: vrsta udarca pri kojem loptica leti zakrivljenom putanjom, slijeva udesno. Nekontrolirani f. naziva se slice i push.

Fafangel, Mario (1914), brodski mehaničar; reprezentativac i instruktor u jedrenju, savezni sudac, član Jedriličarskog kluba Jugo (Mali Lošinj). Kormilar u klasi Zvijezda koji je na PJ 1950–54 osvajao I mjesto. Pobjednik je natjecanja XXVII jedriličarskog distrikta 1954 u istoj klasi.

Fahre, Henri (1882–1970), franc. inž.; 1909 konstruirao i sagradio svoj prvi hidroavion; s drugim svojim hidroavionom je 28. III 1910

prvi u svijetu poletio s vode i sletio na vodu, na jezeru Berreu, kod Marseillea (Francuska).

FAI (franc. Fédération Aéronautique Internationale), Međunarodna zrakoplovna federacija, osn. 14. X 1905 sa sjedištem u Parizu; sastoji se od aktivnih i pridruženih članova, nac. aeroklubova i drugih organizacija koje prihvaćaju ciljeve i zadatke FAI. Stručni dio djelatnosti odvija se u komisijama.

Failo iz Krotona, ant. pentatlonač, dva puta pobjednik u pentatlonu na Pitijiskim igrama (←482 i ←480), jednom u utrci na 1 stadij.

fair play (engl.) → *fer plej*

fairway (engl.), golf: dio terena između teeing-grounda i greena, ne računajući prepreke; f. je pripremljen kao staza za igru, šir. pojasa 40–80 m s kratko podrezanom travom, koja se mora redovito njegovati.

Fajfrić, Petar (1942), dipl. inž. kemije; rukometni reprezentativac sa 79 nastupa, član RK Crvena zvezda (Beograd), RK Crvenka, RK Metaloplastika (Šabac) i RK Proleter (Zrenjanin), zaslužni sportaš Jugoslavije. Na PS 1970 i 1974 član ekipe koja je osvojila brončane medalje i na OI 1972 zlatnu medalju. Dobitnik Nagrade »Jovan-Mikić-Spartak« Sa-

M. FABRIS